

NAVIGATE YOU (TH)

Door Sam Heyvaert

Jaar 2016-2017

INHOUDSOPGAVE

1	Intro	4
1.1	Wat kun je verwachten van deze handleiding?	4
1.2	Waarom deze handleiding?	4
1.3	Samenwerking Tumult vzw	5
2	Afkortingen en begrippenkader	5
3	Drempels	6
3.1	Communicatie	6
3.1.1	Mondelinge communicatie	7
3.1.2	Schriftelijke communicatie	7
3.1.3	TOPOI-model	8
3.2	Vervoer	9
3.3	Leeftijd	9
3.4	Statuut van de nieuwkomer	10
3.5	Cultuur	11
3.6	Financieel	12
4	Stappenplan	13
4.1	Tijdsplanning van het project	13
4.1.1	Overzichtplanning	14
4.2	Nood aan een project?	15
4.3	Verantwoordelijke project	15
4.4	Concepten bedenken	16
4.4.1	Brainstorm	16
4.4.2	Het bekend maken van het project	17
4.4.3	<i>Formats</i>	17
4.5	De organisaties en verenigingen in kaart brengen	19
4.5.1	Betrekken	19
4.5.2	Toelatingsproef	19
4.5.3	Draagvlak	20
4.5.4	Coaching	20
4.6	Vrijwilligers in kaart brengen	21
4.6.1	Elementen voor een vrijwilliger:	21
4.6.2	Na het verkennend gesprek	22
4.7	Nieuwkomers in kaart brengen	23

4.7.1	Niet-begeleide minderjarige vluchtelingen of NBMV:	23
4.7.2	Nieuwkomers in gezinsverband:	23
4.8	Uitvoering.....	24
4.8.1	Tijdens de activiteiten	24
4.8.2	Intervisie	25
4.8.3	Observatie.....	25
4.9	Na het project	25
4.9.1	Evaluatie	25
4.9.2	Werkgroep.....	25
5	Tot slot.....	25
	Bibliografie.....	26

1 INTRO

Navigate You(th) is een handleiding voor professionals en vrijwilligers van vzw's, gemeentes, steden, wijken,.... De bedoeling is om via de handleiding een methode te geven hoe een buddysysteem kan opgestart worden. De handleiding richt zich zowel tot professionelen als tot mensen die vrijwillig zo'n project willen opstarten. De buddy's zelf zijn wel vrijwilligers. De buddy's zijn jongeren, die vanuit eigen vrije tijd (bv. scouts) mee de jonge anderstalige nieuwkomer betrekken in hun eigen vrije tijd organisatie. De buddy speelt de rol van brugfiguur, zodat de nieuwkomers mee kunnen gaan in het verhaal van georganiseerde vrije tijd.

De titel Navigate You(th) is gekozen omdat het gaat over jongeren die navigeren doorheen de vrije tijd. Dan gaat het hier specifiek over anderstalige nieuwkomers tussen 12-18 jaar. De foto op het titelblad is symbool voor het begin van de weg die de jongeren moeten afleggen.

1.1 WAT KUN JE VERWACHTEN VAN DEZE HANDLEIDING?

Het eerste deel geeft de context en beschrijft de drempels voor deelname aan vrije tijd voor de anderstalige nieuwkomers. Hier komen dezelfde aspecten aan bod als in de bachelorproef. Dit is een bewuste keuze: zo is de gebruiker van de handleiding niet eerst verplicht om de bachelorproef te lezen maar heeft de gebruiker meteen de nodige info via de handleiding. In het tweede deel vindt de lezer een stappenplan, hoe je een buddywerking kunt opbouwen voor deze doelgroep. In beide delen zijn er veel praktische tips en ook verwijzingen waar je extra informatie kunt vinden of welke instanties je om hulp kunt vragen.

Het achterliggende idee van dit project om via de handleiding een buddy systeem op te starten. Dit buddy project heeft als doelgroep jonge nieuwkomers in Vlaanderen tussen 12 en 18 jaar. De doelstellingen zijn om deze jongeren te informeren over vrije tijd en hen te betrekken in het reguliere vrijetijdsaanbod. De filosofie is om de jongeren te stimuleren het heft ook in eigen handen te willen nemen en hen te activeren deel te nemen aan het georganiseerde vrije tijdsaanbod.

1.2 WAAROM DEZE HANDLEIDING?

We kunnen er vandaag niet naast kijken vluchtelingen, migratie, integratie en diversiteit zijn alomtegenwoordig. Wekelijks komen deze onderwerpen terug in de klassieke en sociale media, niet enkel in Vlaanderen maar over de hele wereld. Diversiteit is een onderwerp dat veel besproken wordt vandaag de dag, het is een "buzzword" geworden, (Cops, Pleyseir, Put, & De Boeck, 2005, p. 19). Het project is gebaseerd op de gelijknamige bachelorproef *Navigate You(th)* waarin een voorgaande literatuurstudie en interviews zijn verwerkt.

1.3 SAMENWERKING TUMULT VZW

Dit project is ook in samenwerking met Tumult vzw ontstaan. Tumult vzw is een landelijk erkend jeugdwerk zoals Kazou, Scouts en Gidsen Vlaanderen, Chiro. Tumult werkt rond conflict en gelooft dat conflict leerrijk is maar dat niet met geweld moet eindigen. Zo kan conflict voor verandering zorgen. (Tumult, 2016). Tumult werkt op drie niveaus rond conflict: 1. Omgaan met conflict tussen individuen, 2. Dialoog tussen culturen, 3. Leren van oorlog Meer info: 'www.tumult.be' (Tumult, 2016). Tumult organiseert regelmatig, meestal in de zomer, vrije tijd activiteiten voor nieuwkomers.

2 AFKORTINGEN EN BEGRIPPENKADER

Dit begrippenkader beoogt om een aantal veel voorkomende afkortingen en woorden in deze handleiding te verklaren.

VDS: Vlaamse dienst speelpleinwerking

NBMV: Niet begeleide minderjarige vluchteling

Nieuwkomer: Iemand die pas in België is aangekomen zowel vluchteling als migrant. Niet iemand die geboren is in België.

Buddy: Jongere die een jonge nieuwkomer mee betreft in zijn vrijetijdsactiviteit. Dit is geen hulpverlener. De buddy doet dit vrijwillig.

OKAN: Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (Vlaamse overheid, 2017)

Vrije tijd:

Er zijn veel verschillende invullingen van het concept vrije tijd (Van der poel, 2004).

DEFINITIE 1: " Vrije tijd is alle tijd die men besteed buiten werk en/of school. Vrije tijd voor kinderen en jongeren gaat van sport en spel, over deelname aan jeugdbeweging, sport(vereniging), muziek-of tekenschool, tot media, uitgaan, verkeer en reizen..." (De Geyter, 2014, p. 135)

DEFINITIE 2: "De tijd die kinderen en jongeren niet hoeven te besteden aan verplichte of noodzakelijke activiteiten zoals (huishoudelijk) werk, zorg en studie." (ESF Agentschap Vlaanderen., 2012-2013, p. 2) Er zijn ouders die hun kinderen verplichten om een bepaalde vrijetijdsactiviteit te doen. Dit wordt ook onder vrije tijd gerekend ondanks dat het "verplicht is".

Ten slotte: vrije tijd is een kinderrecht (artikel 31 uit de rechten van het kind). "Dat wil niet zeggen dat mensen moeten deelnemen aan cultuur, jeugd en sport, maar ze moeten wel de mogelijkheid hebben om dat te doen." (Fonds Vrijetijdsparticipatie, 2011, p. 10)

3 DREMPELS

Dit deel geeft een overzicht van de drempels, specifiek voor anderstalige nieuwkomers, en hoe je daar mee kunt omgaan. Hierin vind je tips rond communicatie zowel schriftelijk als mondeling. De volgende ontwerpen komen ook aan bod: vervoer, leeftijd, communicatie,...

3.1 COMMUNICATIE

Deze vragen komen erg vaak naar boven: hoe kan ik communiceren met een anderstalige? Hoe kan ik mezelf begrijpbaar maken? Belangrijk is om weten dat hier honderden antwoorden op bestaan maar geen één is 100% juist of een wonder oplossing. Het komt erop aan zo creatief en vindingrijk mogelijk te zijn. In dit stuk komen er een aantal concrete tips en aandachtspunten aan bod voor de communicatie met anderstaligen.

Eerst en vooral denk aan de leeftijd van jouw doelgroep: verval niet in babytaal bij het communiceren met je doelgroep. Het zijn jongeren en zo worden ze dus ook graag aangesproken. Dus behandel hen dan ook niet zoals kleuters. Bijvoorbeeld als je afbeeldingen gebruikt om iets uit te leggen vermijd je best kinderlijke afbeeldingen (het is geen sesamstraat of Nijntje). Hieronder zijn enkele algemene elementen waar je best aan denkt of die je kan gebruiken.

- Google translate
 - Altijd handig om te gebruiken als je echt vast zit. Gebruik het om korte en simpele zaken te vertalen. Om een volledig gesprek te vertalen is het niet handig. Let op: het is niet altijd ideaal; het systeem maakt soms vreemde vertalingen. Waarschijnlijk gebruiken er reeds veel mensen, maar reken niet enkel op Google translate.
- Afbeeldingen
 - Gebruik afbeeldingen zeker als visuele ondersteuning bij een uitleg. Denk goed na welke afbeeldingen je wilt gebruiken. Er zijn verschillende criteria: kwaliteit van de afbeelding, hou de afbeelding eenvoudig, vermijd dingen die aan een één bepaalde cultuur zijn gekoppeld bijvoorbeeld zorg dat je bij voetbal niet een afbeelding van FC de kampioenen neemt maar probeer toch iets universeler te kiezen.
- Analfabetisme
 - Sommige van deze jongeren en hun ouders kunnen analfabeet zijn. Daarom is het belangrijk om met afbeeldingen te werken. Het persoonlijk aanspreken *face to face* heeft een grotere impact dan een *flyer*.

3.1.1 MONDELINGE COMMUNICATIE

In dit onderdeel gaat het over de mondelinge communicatie, die *face to face* gebeurt. Probeer ook zoveel mogelijk Nederlands te spreken. Spreek trager, gebruik korte en duidelijke woorden, vermijd zegswijzen. Als je iets kunt aanwijzen, zeker doen. Bij een opdracht: demonstreer wat je bedoelt. Wees je er bewust van dat ze je niet altijd begrijpen en dat ze niet altijd zullen zeggen dat ze het niet begrijpen. Soms kan het helpen iets uit te tekenen ter ondersteuning van de mondelinge uitleg. Het hangt allemaal af van het niveau van taalbeheersing van de betreffende jongere. Als het heel moeilijk loopt en de jongeren verstaan Engels mag je dat zeker gebruiken, maar probeer zo veel mogelijk voorkeur te geven aan het Nederlands. Wees hier creatief in en ga ervan uit dat het niet altijd zal lukken, blijf steeds proberen. Vraag de hulp van de jongeren die al wat beter Nederlands spreken. Hieronder een aantal voorbeelden:

- *Alle stiften in de doos. Terwijl je dit uitlegt, hou je de doos vast en leg je de stiften erin.*
- *We komen samen om vier uur. Schrijf het uur op of toon het op de klok.*
- *We gaan volgende week zwemmen. Zorg dat je afbeelding hebt om dit duidelijk te maken.*
- *Laat jongeren die het zelf al begrijpen uitleggen aan de andere jongeren in het Nederlands. Zorg ervoor dat de jongere, die het aan de andere uitlegt, zich veilig voelt. Zet hen daarom best niet meteen voor grote groep maar laat hen individueel aan elkaar uitleggen.*

Zoek je een tolk, dan kan je altijd terecht bij het Agentschap Integratie en Inburgering. Zij kunnen een tolk voor jou zoeken. www.integratie-inburgering.be/sociaal-tolken-en-vertalen

3.1.2 SCHRIFTELIJKE COMMUNICATIE

Na de mondelinge communicatie, gaat het hier over de schriftelijke communicatie naar anderstaligen toe want je kan immers niet alles altijd *face to face* bespreken. Dit is een Lijst van tips rond schriftelijk communicatie opgesteld door de VDS.

- "Maak je teksten of brieven niet te lang, geef geen overbodige informatie
- Schrijf korte, eenvoudige zinnen (max.10 woorden)
- Zet het onderwerp voorop in de zin
- Maak je zinnen actief
- Schrijf direct
- Vermijd voorzetselketens
- Vermijd moeilijke en/of samengestelde woorden
- Vermijd archaïsch woordgebruik
- Gebruik alleen de specifieke woorden die echt nodig zijn.
Gebruik consequent hetzelfde woord
- Vermijd afkortingen en letterwoorden
- Pas op met beeldspraak
- Heb aandacht voor de vormgeving. Maak lay-out duidelijk en functioneel: Kies een duidelijk leesbaar lettertype, bvb Verdana of Arial 10/11p - Laat genoeg ruimte tussen de alinea's - Gebruik titels en ondertitels - Schrijf belangrijke woorden in vet - Gebruik illustraties van goede kwaliteit - Tekst en bijbehorende illustraties staan bij elkaar - Zorg voor voldoende foto's, zo wordt de tekst een beeldverhaal!" (Bailleul, Talpe, Van Hoof, Van Preat, & Verhelst, 2012, p. 23)

3.1.3 TOPOI-MODEL

Naast het schriftelijk en de mondeling communiceren, moet je er rekening mee houden dat er ook verschillende andere elementen een rol spelen bij communicatie. Want er bestaat zowel verbale en non-verbale communicatie. Hoe iemand communiceert beïnvloedt de relatie en vormt mee een identiteit van deze persoon. Daarom is een moedertaal zeer belangrijk, het is een deel van je identiteit. Er moet dus ruimte en respect zijn voor iemands moedertaal. De cultuur komt ook vaak naar boven via communicatie in alle vormen; zo kan communicatie lopen door het interpreteren van gebaren die cultuurgebonden zijn. Zo betekenen bepaalde gebaren iets helemaal anders in de ene dan wel in de andere cultuur. Het is daarom van belang dat je bewust nadenkt over je manier van interactie met mensen. In het TOPOI-model bestudeer je communicatie vanuit veel verschillende perspectieven en het kan een leidraad vormen. Het model van Interculturele gespreksvoering werd opgesteld door Edwin Hoffman. In dit boek staan ook veel concrete praktijk voorbeelden. Het boek geeft een denkkader over communicatie naar anderstaligen toe. Hier is een beknopte samenvatting van het model. (Hoffman, 2009):

- *T=taal* :
 - *Betekenis verbale en non-verbale communicatie*: In dit stuk gaat het vooral over de verschillende elementen in taal: er zijn verschillende communicatiestijlen bij het directe en indirecte gebruik van taal.
- *O=ordening*:
 - *Zienswijze en logica*: Dit onderdeel gaat over de visie van mensen vanuit culturen. Iedereen heeft zijn eigen invulling van de werkelijkheid vanuit een bepaalde cultuur. Bijvoorbeeld mogen mannen en vrouwen samen zwemmen? Is iets wat volgens sommige wel mag en andere niet.
- *P=personen*
 - *Identiteit en betrekkingen*: Bij personen gaat het over wie de mensen zijn in het gesprek en hoe ze elkaar zien (als gelijkwaardige, als buitenstaander...) en die gevoelens over zichzelf en de andere. Hier wordt aangeraden de roos van Leary te hanteren
- *O=organisatie*
 - *Functioneel kader machtsverhoudingen*: Hier gaat het over machtsverhoudingen binnen een structuur of organisatie maar ook over communicatie van organisaties, bijvoorbeeld over de bekendheid van een organisatie bij interculturele doelgroepen.
- *I=inzet*
 - *Motivatie* : Hier komen de onderliggende motieven, beweegredenen en bedoelingen van de persoon in een gesprek aan bod. Het gaat over binnenkant vs buitenkant. Iemand is boos maar daarom zie je dat niet meteen.. (Hoffman, 2009)

INFO OF TIPS OVER TAAL: https://www.youtube.com/watch?v=TuAcomBq_jY&t=190s
(Alaboemsasa), <https://www.derand.be//pictogrammendatabank>,
<http://www.sclera.be/nl/vzw/home>, <https://tumult.be/10-tips-om-een-spel-uit-te-leggen-aan-anderstaligen>

3.2 VERVOER

Eén van de grote drempels is om te geraken op een locatie, die anderstalige nieuwkomers niet kennen. Het is daarom belangrijk dat ze worden meegenomen naar de locatie. Zet iemand, die ze kennen, aan de schoolpoort om hen mee te nemen of haal hen op aan een plek waar je beiden makkelijk geraakt. Doe dat zeker de eerste keren dat ze ergens naar toe gaan zodat ze de weg perfect kennen na een tijd. Welke activiteit je ook wil doen: voor een scouts activiteit, een uitwedstrijd spelen...,vervoer is een algemene drempel die in vele situaties van toepassing is.

3.3 LEEFTIJD

12 tot 18 jarigen zijn de doelgroep in deze handleiding. Het is belangrijk om even een kort beeld te schetsen. Het gaat hier over de secundaire schoolleeftijd, de beginnende puberteit en de volle puberteit. Dit is ook de leeftijd waar vrienden een belangrijk onderdeel worden van de leefwereld van de jongeren. Vandaar ook het idee om in de vorm van *peer support* te werken. Jongeren gaan misschien sneller ergens naartoe als ze al mensen kennen in de organisatie. De manier waarop je dit buddysysteem uitbouwt is zeer verschillend en afhankelijk van de leeftijd; bij 12-14 jarigen moet het buddy systeem niet te hard opgelegd worden en moet de focus liggen op het hebben van een vriend. De 15-18 jarigen kunnen ook al makkelijker zelfstandig praktische dingen doen zoals afspreken om samen naar de scouts te fietsen. Maar natuurlijk hangt dat ook af van jongere tot jongere los van de leeftijd.

3.4 STATUUT VAN DE NIEUWKOMER

A. Omschrijving van het probleem

Het is belangrijk om over de juiste verblijfsdocumenten te beschikken. (ESF Agentschap Vlaanderen., 2012-2013, p. 8). Een deel van de groep nieuwkomers zijn vluchtelingen. In België komen wonen als niet-Europeaan is niet evident, zeker niet als vluchteling. Er is een verscheidenheid van statuten, wat het geheel complex maakt. Het statuut kan beperkingen met zich meebrengen bijvoorbeeld het reizen naar het buitenland. Zo is het verboden om tijdens de asielprocedure het land te verlaten (Agentschap Integratie en Inburgering, 2016). Eens de persoon een statuut krijgt mag hij het land verlaten maar wel met beperkingen, meestal mag hij niet naar zijn land van herkomst terugkeren. Eens de aanvraag wordt afgekeurd, moet hij zelfs het land verlaten. Dit is een belangrijk element om mee te nemen naar verenigen, clubs,... Als je bijvoorbeeld op kamp wil gaan met scouts in Frankrijk of er een toernooi in Nederland wil gaan spelen, is dat niet altijd mogelijk voor deze jongeren.

B. Statuten

Belangrijk om weten is dat een vluchteling een statuut kan aanvragen bij de Dienst Vreemdelingenzaken. De Dienst Vreemdelingenzaken bepaalt wie het statuut van vluchteling krijgt, wie erkend wordt.

Omdat hierover vaak onduidelijkheid bestaat, volgt een kort overzicht van de verschillende statuten; er zijn 3 mogelijkheden:

- Vluchtelingenstatus :
 - Bij het toekennen van dit statuut wordt er rekening mee gehouden dat je moet vluchten omwille van je ras, religie, nationaliteit, sociale groep of politieke overtuiging. (Agentschap Integratie en Inburgering, 2017)
- Subsidiair beschermden :
 - Voor de toekenning van dit statuut worden volgende criteria onderzocht: moeten vluchten omwille van de doodstraf, foltering, willekeurig geweld in geval van gewapende conflict. (Agentschap Integratie en Inburgering, 2017)
- Geweigerd:
 - Bevel grondgebied te verlaten. (Agentschap Integratie en Inburgering, 2017)

C. Aandachtspunt: medische kosten

Een erkende vluchteling en subsidiair beschermde moet lid worden van een ziekenfonds. Voor een asielzoeker is de situatie anders; hij heeft recht op de betaling of terugbetaling van medische kosten door Fedasil of het OCMW. "*Wie de kosten betaalt, hangt af van de opvangsituatie.*" (Agentschap Integratie en Inburgering, 2016). Als een asielzoeker werk heeft, moet hij bij een ziekenfonds aansluiten. Dit is een aandachtspunt om te weten wie zal tussenkomen voor de medische kosten: de verzekering van je organisatie, het ziekenfonds, Fedasil of het OCMW ? Meer informatie nodig? Ga naar de onderstaande website of neem contact op met de juridische dienst van Agentschap Integratie & Inburgering. Sites waar je extra info vindt over vreemdelingenrecht :www.vreemdelingenrecht.be, www.inburgering.be, www.wonenvlaanderen.be

3.5 CULTUUR

Bij interactie met nieuwkomers kunnen ook culturele verschillen naar bovenkomen. Zoals het feit dat vrije tijd in andere landen anders wordt ingevuld dan in Vlaanderen. Het lid worden van een vereniging waar je lidgeld betaalt voor een jaar en dan nog eens als vrijwilliger moeten helpen op een spaghetti dag is voor vele nieuwkomers vreemd. Het begrip jeugdbeweging is immers vrij onbekend en ook de typische spelen kennen de meeste nieuwkomers niet. Het is daarom belangrijk om voldoende aandacht en tijd te besteden aan de jongeren om het concept uit te leggen. Naast uitleg voor de jongeren zelf, moet er ook genoeg duiding zijn voor de ouders. Een apart gesprek met de ouders is aan te raden.

In sommige culturen is ook op tijd komen niet echt belangrijk of speelt het geen rol.

Ook religie kan een rol spelen binnen deze context. Want sommige verenigingen zijn katholiek van oorsprong en de jongeren kunnen zich daar vragen bij stellen. Mogelijke situaties zijn: al dan niet voorzien van halal eten, het dragen van een korte rok of short voor vrouwen... . Daarom is het heel belangrijk dit met de vereniging en de nieuwkomers goed op voorhand in kaart te brengen zodat beide kanten weten wat ze mogen verwachten. Religie is een onderwerp waar veel discussie over bestaat, in het bijzonder over de Islam (Benhaddou, 2016). Bij de nieuwkomers zijn er regelmatig mensen met de Islam als geloofsovertuiging, dit is vooral het geval bij vluchtelingen (Van den Broucke, Noppe, Stuyck, Buyschaert, Doyen, & Wets, 2015). De eigen ervaring leert dat vluchtelingen, die de Islam aanhangen, vaak veel gematigder zijn in hun geloof dan bijvoorbeeld jongeren van een 2de of 3de generatie. Het slechte beeld dat mensen over de Islam hebben, wordt grotendeels veroorzaakt door terroristische extremisten die in naam van de Islam aanslagen plegen. (Benhaddou, 2016). De negatieve beeldvorming over de Islam kan een drempel vormen om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. (Benhaddou, 2016). Hieronder worden de begrippen halal en haram uitgelegd zodat je een beeld hebt van wat die betekenen.

Halal: "Halal betekent taalkundig gezien wat toegestaan is voor moslims die de Islam als religie belijden. Hierbij draait het niet alleen om het eindproduct, maar ook om alle handelingen die voorafgaand aan de levering plaatsvinden. Halal is een voedingsleer met duidelijke voorschriften en richtlijnen waaraan moslims zich dienen te houden. Deze religieuze voorschriften met betrekking tot het voedsel zijn gebaseerd op de Koran (het heilige boek van de moslims) en de soenna (*de traditie en levenswijze van de Profeet Mohammed*)" (Stichting Halal Correct Certification, 2017).

Haram: Haram houdt alles in wat verboden is in de Islam. Van alcohol tot geld verdienen door te stelen of andere mensen schade toe te brengen is Haram. (Halal Certification Services, 2017)

3.6 FINANCIIEEL

Vaak behoren nieuwkomers tot een deel van de bevolking, die het financieel niet makkelijk hebben. Daarom is financiële ondersteuning in vele gevallen nodig. In sommige gevallen is het helemaal niet nodig om financieel te ondersteunen of zijn er nog andere oplossingen dan diegene die hier aangereikt worden:

- Vele organisaties en gemeenten krijgen vaak een budget of subsidies om rond diversiteit of met vluchtelingen aan de slag te gaan. Als dat genoeg is om het lidgeld te betalen en het materiaal is, dan is dit een goede piste.
- Bij NBMV kunnen de kosten gedekt worden door het OCMW of Fedasil.
- Soms zijn die jongeren ook aangesloten bij de mutualiteit waardoor ze recht hebben op een verminderd tarief.
- Je kunt een aanvraag doen bij het Steunpunt Vakantieparticipatie dat een deel van de kosten op zich neemt.
- In sommige gevallen heeft de verenging zelf een oplossing of willen wel ergens tegemoet komen.

Financieel ga je dus per jongere een oplossing moeten zoeken. Bestudeer goed op voorhand wat alle mogelijkheden zijn binnen de context waarin deze jongeren zich bevinden. Bekijk het onderdeel 3.4. statuten waar meer informatie staat.

Hou er steeds rekening mee dat dit vaak één van de eerste vragen of zorgen is waar de ouders of de jongeren zelf mee zitten. Praktische bekommernissen (zoals woongelegenheid, tewerkstelling, onderwijs, ...) over de verblijfssituatie zijn een eerste prioriteit. De financiën op een rijtje krijgen hoort hier dus ook bij. Het is bovendien een gevoelig onderwerp voor sommige mensen omdat ze niet willen toegegeven dat ze geen geld hebben. De jongeren willen ook niet zomaar alles krijgen. Zorg dat je telkens op maat gaat kijken waar de jongeren zelf een bijdrage kan leveren en waar hij ondersteuning nodig heeft. 'Gratis' is nooit een goed idee, het is altijd goed (ook voor de eigenwaarde van de jongeren) als ze zelf ook kunnen bijdragen.

4 STAPPENPLAN

Dit stappenplan omvat acties die je kan ondernemen om een buddywerking op te starten. Wat zit er allemaal in? Het begint met een tijdsplanning en de vraag of er nood is aan een project. De volgende fase is brainstormen en bekijken hoe je organisaties, vrijwilligers en nieuwkomers kan betrekken. Ten slotte: wat na het project?'. Deze vragen worden beantwoord in het volgende onderdeel.

4.1 TIJDSPLANNING VAN HET PROJECT

Dit onderdeel is nodig om structuur te geven aan je project en het is ook handig om een duidelijk doel aan te geven. Bij de tijdsplanning zijn er verschillende perspectieven waar je rekening mee moet houden. De perspectieven die hierbij aan bod komen, zijn die van de anderstalige nieuwkomers, de organisaties in de vrije tijd en de vrijwilligers.

Ten eerste: anderstalige nieuwkomers zijn niet meteen bezig met vrije tijd. Andere levensdomeinen zijn op het moment van aankomst vaak belangrijker voor de nieuwkomers zoals werk, school, huisvesting... . Daarom is het niet onbelangrijk om mensen wat tijd te geven. Het is het zeker niet overdreven om 4 à 5 maanden te wachten voor je echt aan de slag gaat met de jongeren. Zelfs een jaar wachten is niet overdreven. In deze doelgroep maak je best een onderscheid tussen de NBMV en de andere jongeren. Deze NBMV zitten zich vaak te vervelen in centra en kunnen goed gevulde vrije tijd wel sneller gebruiken. Hoewel er ondertussen wel al projecten zoals Wereldspelers zijn, die in de centra zelf activiteiten organiseren (niet enkel voor NBMV), mag er zeker nog meer gebeuren rond vrije tijd met NBMV. Wereldspelers is een project waarbij verschillende organisaties langsgaan in asielcentra om daar een activiteit aan de jongeren aan te bieden.

Ten tweede: organisaties in de vrije tijd leggen graag een proces af en hebben vaak vaste momenten voor het instromen van nieuwe leden. Vooral voor sportclubs speelt dit een rol. De kans op een geslaagde instroming is na februari minder groot omdat het proces waarin de clubs zich op dat moment bevinden, het gewoon minder toelaat. Bij andere verenigingen speelt dit minder een rol

Ten derde verdienen ook vrijwilligers de nodige aandacht in je planning. Het is aangeraden om in schooljaren en niet kalenderjaren te werken. Zowel de doelgroep als de vrijwilligers zijn immers jongeren. Organisaties werken meestal ook in schooljaren, maar zijn slechts in schoolvakanties of gedurende het weekend actief.

Hoeveel tijd moet je incalculeren? Tracht je voorbereidingen minstens een 6 maanden op voorhand te beginnen, het kost enige tijd om de basis te leggen voor jouw project. Wanneer het project van start gaat, mag je rekenen op één jaar, soms zelfs twee jaren. Neem je tijd en gun jezelf een tijdsbuffer. Plan meer tijd in, een tegenvaller kan voorvallen. Wees daarom flexibel in je planning.

4.1.1 OVERZICHTPLANNING

PLANNING MAKEN	Deze eerste drie fazen lopen samen over in elkaar. Stel een goede planning op met deadlines. Belangrijk is om na te gaan of er wel degelijk nood is aan zo'n project binnen de context waarin we werken. Stel iemand aan die het project zal coördineren
NOOD AAN EEN PROJECT?	
VERANTWOORDELIJKE PROJECT	
CONCEPT BEDENKEN	Brainstorm over hoe je de jongeren gaat laten kennismaken met vrije tijd.
ORGANISATIE EN VERENINGEN IN KAART BRENGEN	5, 6 en 7 lopen door elkaar. In deze fazen ga je contact maken met actoren waar je mee moet samenwerken voor het project, verenigingen, vrijwilligers, nieuwkomers, maar ook hoe je deze ondersteunt.
VRIJWILLIGERS IN KAART BRENGEN	
NIEUWKOMERS IN KAART BRENGEN	
UITVOERING	Hier ga je aan de slag met de methode die je in Concepten bedenken vind(zie onder 4.4).
NA HET PROJECT	Na de eerste uitvoering is het aangeraden om te evalueren.

4.2 NOOD AAN EEN PROJECT?

Voordat je aan de slag gaat is het noodzakelijk te bekijken of er nood is aan dergelijk project. Zoek de nodige cijfers op. Informeer jezelf bij verschillende instanties zoals: LOI, OCMW, Fedasil (indien van toepassing), OKAN scholen, scholen in het algemeen.

In de eerste plaats moet je vanuit de jongeren vertrekken. Het is dus belangrijk om bij jongeren zelf langs te gaan om te horen wat zij willen en of er behoefte is aan een dergelijk project. Vervolgens kan je langsgaan bij organisaties in de buurt, die bezig zijn met vrije tijd. Dit zal je een beeld geven van de vraag die leeft in wijken, gemeenten of steden. Laat je gezicht daar regelmatig zien. Het is belangrijk dat jongeren en hun ouders jou leren kennen, zeker voor later in het project. We moeten ons ook de vraag stellen of we als instelling of organisatie bereid zijn om hier 100% voor te gaan. Dit element bepaalt mee het slagen van zo'n project. Als de nood aan een project effectief aanwezig is, ga je naar de volgende stappen.

4.3 VERANTWOORDELIJKE PROJECT

Een verantwoordelijke kiezen voor het project is essentieel. Het is handig om een persoon of meerdere personen een coördinerende rol te geven in het project, zodat er een duidelijk aanspreekpunt is voor alle betrokkenen, iemand die ook het voortouw neemt.

Bij professionals moet er vanaf de start van het project iemand zijn, die de rol van verantwoordelijk op zich neemt en er voldoende tijd voor kan vrij maken. De vrijwilligers kunnen immers veel doen maar zij hebben de ondersteuning nodig van mensen om hen op de goede weg te zetten en om hen te coachen. Dit wil echter niet zeggen dat de professional alles alleen moet doen, ook vanuit de organisatie dient de nodige ondersteuning te komen.

Wanneer vrijwilligers een project opstarten moeten zij ervoor zorgen dat ze de juiste coaching krijgen van professionals (indien mogelijk). Als er met vrijwilligers gewerkt wordt is het aan te raden de verantwoordelijkheden onder meerdere mensen te verdelen. Zorg ervoor dat elke vrijwilliger voor één of maximaal twee elementen verantwoordelijk is, bijvoorbeeld iemand is de contactpersoon voor de sportclubs. Het is hierbij van belang dat je zelf een correcte inschatting kan maken van hoe sterk de vrijwilligers zijn waarop je een beroep doet.

4.4 CONCEPTEN BEDENKEN

Dit onderdeel is het basiselement van het hele project, namelijk aan jongeren, die anderstalig en nieuwkomers zijn, proberen uit te leggen wat georganiseerde vrije tijd is in Vlaanderen. Het is goed om indien mogelijk in deze brainstorm al veel actoren te betrekken zoals mensen van scouts en sportclubs maar ook jongeren die misschien al zelf ervaring hebben gehad als nieuwkomer.

4.4.1 BRAINSTORM

Begin met een brainstorm over jouw visie en missie voor het project. Daaraan koppel je wat het concrete takenpakket is van de buddy en wordt hun functioneren in het project ingevuld. Een voorstel kan zijn om buddy altijd per twee te laten samenwerken waardoor ze sterker staan. Een vraag die je je ook moet stellen is: 'Hoe zien wij de relatie tussen buddy en nieuwkomer' en 'hoe gaan we vrije tijd duidelijk kunnen uitleggen aan jongeren die de taal niet spreken? Met welke elementen gaan we werken?' Je kan bijvoorbeeld een film maken van heel werkingsjaar van een jeugdbeweging, Door een duidelijk afgebakend actieplan voor te stellen gaan de mensen sneller mee in het verhaal. De uitvoering komt pas later in het proces.

Deze zinnen/woorden kunnen gebruikt worden om een brainstorm op te starten:

- Verhouding buddy en nieuwkomer
- Zonder taal communiceren
- Wat willen we bereiken op het einde?
- Wat is een buddy?
- Wat maken vrije tijd zo belangrijk voor jongeren
- Wanneer voelt iemand zich veilig/thuis in een groep
-

4.4.2 HET BEKEND MAKEN VAN HET PROJECT

Het enthousiast maken van jongeren voor jouw project: hier komt een stuk PR aan te pas. Om vrijwilligers te zoeken, kan je bijvoorbeeld langsgaan in verenigingen en clubs. Leg uit wat je gaat doen en waarom. Zorg dat je ook op voorhand een Facebook pagina hebt gemaakt waar de jongeren op terecht kunnen.

Voor de nieuwkomer doe je juist hetzelfde: ga naar OKAN, centra,... . Werk hier vooral met beeldmateriaal en denk aan de communicatie middelen die al aanbod zijn gekomen. Optioneel kan je een logo en poster maken, dat is mooi meegenomen.

4.4.3 FORMATS

Hieronder vind je al wat ideeën van manieren hoe je vrije tijd kunt voorstellen aan de anderstalige nieuwkomers.

WEKELIJKS ACTIVITEIT:

Voorzie elke week een activiteit voor de jongeren. Zo kunnen ze kennismaken met verschillende soorten vrije tijd activiteiten. Bijvoorbeeld je hebt deze week een tekenles als activiteit en dan zorg je er voor dat de buddy van de tekenschool meekomt. Zo kent de nieuwkomer, als hij later naar de tekenschool, al iemand aan wie de jongere vragen kan stellen. Als begeleider zorg je er dan later voor dat de nieuwkomer opnieuw met zijn buddy van bijvoorbeeld de tekenschool in contact komt. Dit vraagt van de nieuwkomers dat ze zich voor een lange tijd moeten engageren misschien is dit te hoogdrempelig.

WEEKEND:

Organiseer een ontdekkingsweekend waar je alle verschillende activiteiten kunt meemaken op verschillende momenten. Zorg ervoor dat het een heel gezellig weekend wordt waar de jongeren verschillende nieuwe dingen kunnen proeven. Deel de dagen op in verschillende soorten activiteiten. Indien mogelijk is het goed dat de jongeren blijven slapen want zo blijven de jongeren echt een heel weekend samen, wat voor een mooie groeps sfeer kan zorgen. Zorg dat de locatie gemakkelijk bereikbaar is en ga actief mensen aanmoedigen om mee te komen. Probeer er voor te zorgen dat de deelname zo goed als gratis is.

WEEK:

Een volledige week is ambitieus maar zeker de moeite om over na te denken. De jongeren kunnen veel meer zien van het mogelijk aanbod en gaan ook hun buddy's veel beter leren kennen. De groeps sfeer en band tussen hen kan ongelofelijk sterk worden na zo'n week. Op die manier kan het concept van vrije tijd in Vlaanderen ook duidelijker worden. Hier ook spelen locatie en deelname prijs een rol en kunnen zij een drempel vormen.

AANDACHTSPUNTEN:

- *Communicatie*: begin goed op tijd te communiceren naar de jongeren en hun ouders. Doe dit mondeling en geef hen desnoods ook *flyers* mee. Doe dit meerdere keren!!! Deel het mee in groep maar ook individueel. Steek hier veel tijd in. Gebruik filmpjes maak visueel (zie tips communicatie-3.1). Werk ook via Facebook en sociale media, gebruik zoveel mogelijk bronnen.
- Denk goed na over *aard van de activiteiten*: bijvoorbeeld als je gaat fietsen kan iedereen wel fietsen of bij zwemmen, kan iedereen zwemmen? Gaan jullie klimmen: heeft er iemand hoogtevrees? Vraag dat eerst in de groep.
- *Materiaal*: niet alle jongeren weten dat ze een slaapzak of matje moeten meenemen; zorg dat je reserve mee hebt.
- *Eten*: zorg voor Halal en als je er niet aangeraakt, voorzie genoeg vegetarisch voedsel.
- *Medische fiche*: ga op voorhand met de begeleiding, leerkracht of ouder na of er medische bezorgdheden zijn. Zorg dat er een geldige medische fiche is, die ondertekend is door de voogd of ouder voor minderjarige.
- *Verzekering* (zie Statuut van de nieuwkomer-3.4)
- *Kost* (zie

- Financieel-3.6)
- Vervoer (zie Vervoer-3.2)
- Durf *creatief* te denken, dit zijn maar ideeën waar je op verder kunt nadenken
- Vermijd dat de buddy's een soort *leerkracht/begeleider* worden. Zowel voor de nieuwkomers als de buddy's is het de bedoeling om gewoon veel plezier te hebben in de activiteiten. Iedereen is gewoon een deelnemer. Laat vriendschappen natuurlijk groeien. Zorg dat er in de groepen een goede mix is. Aan mensen die je als gelijken, *peers* beschouwt, durft de jonge nieuwkomer misschien sneller vragen stellen.
- Zoek *hulp* waar nodig voor activiteiten, spelen, vormingen,...
- Maak een *draaiboek*
- Ga in *overleg* met de mensen die activiteit komen geven en bereid hen voor

4.5 DE ORGANISATIES EN VERENIGINGEN IN KAART BRENGEN

Het werken met een organisatie is een belangrijk onderdeel omdat een goede samenwerking de kans op slagen aanzienlijk kan verhogen. In dit deel worden een aantal aspecten aangebracht waarmee je te maken kan hebben in organisaties: het betrekken, de toelatingsproef, het draagvlak en de uiteindelijke coaching.

4.5.1 BETREKKEN

Bij deze stap ga je best meteen naar de sportraad, jeugdraad of cultuurraad. Indien dat niet voorhanden is, ga op zoek naar een plek waar meerdere organisaties samenkomen. Spreek hen aan met de vraag om in een vergadering een presentatie te komen geven. Zorg dat je al een duidelijke visie hebt verwerkt in de voorstelling. Hou het simpel en kort. Zorg dat de doelstellingen voor de verenigingen haalbaar zijn. Denk al op voorhand na over de drempels die organisaties hebben en verwerk die in de presentatie: financieel (zie hierboven), communicatie (zie hierboven), test trainingen (bij de sport), angst voor commentaar van hun leden, werklast...

4.5.2 TOELATINGSPROEF

In sommige organisaties moet je eerst toegelaten worden, dit geldt vooral bij ploegsporten. Bij test trainingen of toelatingsproeven moet je zeker vragen of de jongeren toch niet eens een kans kunnen krijgen om mee te doen aan zo'n toelatingsproef. Let op als de jongeren niet worden toegelaten dat het geen negatieve ervaring wordt. Blijf de jongeren ondersteunen en begeleiden. Zoek naar een oplossing, misschien is er een club op een ander niveau. Hier is het vooral belangrijk dat je de jongere kan inschatten en hoe die omgaat met zulke situaties. Wees vooral transparant naar de jongeren toe en geef een realistisch beeld. Dit kan je doen door negatieve kritiek te vermijden en door de feedback constructief te verwoorden. Jongeren zullen je sneller geloven en overtuigd zijn van jouw voorstel wanneer je authentiek bent en positief overkomt.

4.5.3 DRAAGVLAK

Wanneer verenigingen aangeven intern onvoldoende draagvlak te hebben, kan je voorstellen om mee te deel te nemen. Ga mee naar de vereniging om alle vragen te beantwoorden. Bereid je grondig voor, bijvoorbeeld door een power point presentatie, en bezorg de nodige informatie op voorhand via papier of mail. Maak duidelijk dat je hun werklast niet wil verzwaren maar dat met een kleine inspanning veel bereikt kan worden. Help hen ook bij het nodige papierwerk, zeker wat verzekeringen betreft. Wees daarom voorbereid en zoek dit op voorhand reeds uit. Staat de organisatie negatief tegenover jouw project? Tracht hen alsnog te overtuigen, toon de voordelen voor zowel de organisatie als voor de doelgroep. Geef niet te snel op! Slaag je uiteindelijk niet in jouw opzet, neem de feedback van de organisatie mee en ga na waar je het project kan verbeteren.

4.5.4 COACHING

Hoe coach je organisaties en verenigingen?

Ten eerste door vorming aan te bieden aan de organisaties, kan je hun werking intern versterken of breng hen in contact met experts in het werkveld. Hebben zij specifieke vragen, tracht hen in contact te brengen met de juiste mensen. Denk hierbij aan organisaties zoals Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Tumult vzw, Uit de marge,

Ten tweede, denk samen met de organisatie na over de communicatie naar de ouders toe, tracht ontmoetingsmomenten te voorzien met de ouders. Maak aan deze organisatie duidelijk dat het voor nieuwkomers niet vanzelfsprekend is dat er naast lidgeld nog andere zaken van hen verwacht worden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan rijden/carpoolen naar een wedstrijd, mee helpen op een spaghetti dag, ... Stel samen een plan van aanpak op, zo kunnen heel wat zaken geconcretiseerd worden.

Ten derde, voor de NBMV speelt een begeleider van het centrum/een voogd... een belangrijke rol. Voorzie ook voor hen een gerichte communicatie en maak duidelijk wat er van hen verwacht wordt. Tracht concrete en realistische afspraken met de centra te maken. Zij kunnen de jongere ondersteunen door bepaalde materialen te voorzien (zwembroek, zwembril, tekenmateriaal, voetbal ...). Help de vrijetijdsorganisatie om goede contacten te maken bij de centra. Bijvoorbeeld: de jongeren speelt bij een voetbalclub, maar wekelijks zijn er uitmatchen. Een centrum kan niet steeds voorzien om wekelijks hiervoor te rijden. Mogelijks kan er in samenspraak met de voetbalclub een regeling uitgewerkt worden.

4.6 VRIJWILLIGERS IN KAART BRENGEN

Zoals hierboven werd aangegeven, zoek je vrijwilligers door organisaties hierop aan te spreken. Maak vooraf duidelijk dat de vrijwilliger steeds de nodige ondersteuning en begeleiding zal krijgen. Ga op voorhand een gesprek aan met de jongere die zich kandidaat stelt, in dit verkennend gesprek kan de motivatie achterhaald worden en nagegaan worden of de vrijwilliger een realistisch beeld heeft van wat het is om een buddy te zijn. Is hij op de hoogte dat er al dan niet een vrijwilligersvergoeding is voorzien? In dit gesprek geef je ook duidelijk jouw verwachtingen weer. Dient er een vrijwilligersovereenkomst opgemaakt worden? Dit kan als voordeel hebben dat de vrijwilliger de rol van buddy ernstiger zal nemen. Dit kan ook een negatief gevolg hebben, de buddy kan zich beperkt voelen en teveel druk ervaren. Die keuze ga je zelf moeten maken.

4.6.1 ELEMENTEN VOOR EEN VRIJWILLIGER:

- Motivatie:
 - Vrijwilligerswerk is gebouwd op enthousiasme en op motivatie. Dit is de basis voor elke vrijwilliger.
- Tijd:
 - Iemand die vrijwilliger is, is vaak met meerdere activiteiten bezig; zie dat zij voldoende tijd maken om dit project tot een goed einde te brengen
- Verwachtingen:
 - Het is belangrijk om een realistisch beeld te scheppen. Bespreek samen de verwachtingen van zowel het project als die van de vrijwilliger. Zorg dat de vrijwilliger met zijn beide voeten op de grond blijft. Maak duidelijk dat zij er voor de nieuwkomer zijn, een mogelijke vriend maar geen maatschappelijk werker of therapeut.
- Ervaring :
 - Heeft de vrijwilliger reeds vorige ervaringen? Breng deze in kaart, dan weet je sneller waaraan jij je kan verwachten.

Bij de selectie van vrijwilligers moet je deels voortgaan op je buikgevoel. Daarom is een eerste verkennend gesprek steeds aangewezen.

4.6.2 NA HET VERKENNEND GESPREK

Na het verkennend gesprek, volgt een groepsgesprek met alle buddy's. Dit kan op meerdere tijdstippen zijn, afhankelijk van de vrije momenten van de vrijwilligers. Zorg voor een moment waar minstens 2 uren gesproken kan worden met deze jongeren.

Welke elementen komen aan bod gedurende een groepsgesprek:

- Intervisie/supervisie:
 - Trek voldoende tijd uit voor vragen of bezorgdheden van de jongeren. Plan ook momenten van zelfreflectie in. Vragen mogen ook steeds aan medevrijwilligers gesteld worden.
- Vorming:
 - Voorzie vormingsmomenten voor de jongeren over de nieuwkomer, het omgaan met anderstaligheid, omgaan met andere culturen, ... Zoals eerder aangehaald, kan je hiervoor beroep doen op organisaties die hierin meer ervaring hebben.
- Groepsdynamica:
 - Zorg voor een aangename en fijne sfeer in de groep. Een hechte groep zal ervoor zorgen dat de jongeren zich opgenomen voelen in een groter geheel. Laat hen samenwerken door spelen of activiteiten uit te werken. Dit zal hun motivatie verhogen. Een sterke groep vrijwilligers zullen een grotere impact hebben op het project en de slaagkansen ervan.

4.7 NIEUWKOMERS IN KAART BRENGEN

Anderstalige nieuwkomers kunnen snel bereikt worden via vaste kanalen. Een vlotte bereikbaarheid wil echter niet zeggen dat er betrokkenheid is. In deze categorie kunnen we jongeren opdelen in twee zeer kwetsbare doelgroepen: nieuwkomers in gezinsverband en NBMV. Jongeren binnen Europa worden buiten beschouwing gelaten.

4.7.1 NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGE VLUCHTELINGEN OF NBMV:

NBMV worden het beste gecontacteerd via organisaties zoals Fedasil, ... Bespreek op voorhand met deze organisaties het plan van aanpak zodat jullie afgestemd zijn op elkaar. Vervolgens kan er naar de centra gegaan worden en contacten gemaakt worden met de jongeren. Zorg voor een kennismaking met deze jongeren, zodat zij jou herkennen, weten wie je bent en wat je doet.

4.7.2 NIEUWKOMERS IN GEZINSVERBAND:

Bij het werken met deze doelgroep moet ook rekening gehouden worden met de ouders, indien zij aanwezig zijn. Op deze leeftijd spelen ouders nog steeds een grote rol in de opvoeding (Heylen, De Roeck, Kerkhof, Plessers, & Verheyen, 2009). Belangrijk is te begrijpen dat ouders ook met drempels zitten. Het praktische is vaak het belangrijkste voor het gezin. Vrije tijd komt vaak op de laatste plaats na huisvesting, werk en school (ESF Agentschap Vlaanderen., 2012-2013). Gezinnen op de vlucht leven in onzekerheid en zij ondervinden grote familiale stress (De Haene, Loots, & Derluyn, 2014). Ouderlijke steun is een belangrijke beschermende factor voor kinderen en jongeren op de vlucht. Door de stress kunnen ouders minder steun en emotionele nabijheid bieden aan hun kinderen. (De Haene, Loots, & Derluyn, 2014). Ouders zijn niet de doelgroep van deze handleiding maar spelen een belangrijke rol in het leven van de doelgroep, geef hen daarom ook de nodige aandacht.

Het contact met ouders verloopt het beste via organisaties zoals OKAN,... . Zorg dat het eerste gesprek verloopt via of samen met een gemeenschappelijke kennis (bv. de leerkracht). In de jeugddienst van de stad Leuven gebeurt dit via de oudercontacten op school. Een andere optie is een poging via het OCMW.

Maak tijd voor de ouders en tracht op huisbezoek te gaan. Zorg ervoor dat ze jou leren kennen en vertrouwen, wees daarom eerlijk en transparant. Behandel hen als gelijken! Bereid het gesprek grondig voor. Neem voldoende tijd om het begrip vrije tijd uit te leggen. Erken dat vrije tijd geen prioriteit is, maar maak duidelijk waarom vrije tijd van belang is voor jongeren en welke kansen dit biedt. De jongeren kunnen een sociaal netwerk uitbouwen, contacten leggen, vrienden maken, leren samenwerken, verantwoordelijkheid opnemen, maar vooral plezier maken. Het helpt ook in het ontwikkelen van het Nederlands.

4.8 UITVOERING

In dit onderdeel dient louter uitgevoerd worden wat je bedacht hebt in het deel Concepten bedenken(4.4). Zorg dat je naast een goede locatie, een team hebt dat je de nodige ondersteuning biedt. Bekijk hiervoor de aandachtspunten bij *Formats* .

4.8.1 TIJDENS DE ACTIVITEITEN

Tijdens de activiteiten van de clubs, verenigingen, jeugdbewegingen,... moeten er voldoende contactmomenten en vormingssessies zijn voor de jongeren, ouders, vrijwilligers en organisaties doorheen het jaar. Zorg naast groepssessies dat er ook individuele gesprekken mogelijk zijn. Grijp op tijd in als er bepaalde zaken niet goed lopen. Verzamel de contactgegevens van alle betrokken partijen en zorg ervoor dat zij ook over jouw contactgegevens beschikken.

Moeilijkheden die ondervonden kunnen worden:

- Buddy heeft het te druk en wil stoppen
- Nieuwkomers komen niet meer opdagen
- Ruzie tussen buddy en nieuwkomer
- De organisatie wil stoppen met het project
- Eén van de nieuwkomer heeft zijn been gebroken
- De nieuwkomer wordt gepest
- Ouders willen niet meer dat de jongere nog mee doet
- ...

Dit zijn een aantal voorbeelden van problemen die kunnen voorkomen. Het is van belang om na te gaan wat er precies is misgelopen. Ga daarvoor rechtstreeks naar de jongere en bespreek dit samen. Hoe kan dit samen opgelost worden? Denk vervolgens na over een systeem om problemen in de toekomst te vermijden.

Bv. De jongere komt niet meer opdagen. Wat is de achterliggende reden? Te veel huiswerk en geen tijd meer voor de vrijetijdsactiviteit?

In deze situatie maken we eerst contact met de jongere; vervolgens bespreken wij dit met de ouders en de school van de jongere. Ten slotte bespreek je het probleem met alle betrokkenen samen.

Er zijn twee tools die een hulp kunnen bieden om de activiteiten zo goed mogelijk te doen verlopen, met name intervisie en observatie.

4.8.2 INTERVISIE

Intervisie is reeds aangehaald in het begin van deze handleiding. Het is van belang om te weten wat er speelt bij de verschillende indicatoren die deel uitmaken van het project. Het geeft de mogelijkheid om te leren van elkaar en om als persoon te groeien. Ben je op zoek naar inspiratie, gebruik daarvoor het document: Intervisie Schatkist, Auteur: Willem Ezerman, Vormgeving en netwerk: FOCUS Leren & Ontwikkelen. (Ezerman, 2010)

4.8.3 OBSERVATIE

Jongeren observeren tijdens de activiteiten kan een goede indicator zijn om te weten of het project al dan niet een succes is. Mede dankzij deze observatie kan er tijdig ingegrepen worden bij mogelijke problemen (bv. pestgedrag). Het is belangrijk om oog te hebben voor alle elementen: de begeleiding, de buddy, de nieuwkomer, de andere jongeren, de geroepdynamica. Verwerk deze elementen vervolgens tot een verslag.

4.9 NA HET PROJECT

Het is belangrijk om voor een goede opvolging van het project te zorgen zodat je een idee krijgt of je project daadwerkelijk impact heeft, dus zorg voor een goede evaluatie. Zo kan het project in de toekomst verbeterd worden.

4.9.1 EVALUATIE

Dit project zal met vallen en opstaan verlopen. Het is nuttig om de nodige tijd te nemen voor de evaluatie van het project. Je kan een schriftelijke evaluatie opstellen of je kan een werkgroep oprichten om regelmatig mondeling te overleggen en te evalueren. Voorzie voldoende tijd en ruimte voor reflectie.

4.9.2 WERKGROEP

Bij het oprichten van een werkgroep, moet je er goed over nadenken hoeveel keer per jaar je samenkomt. Zorg in deze werkgroep voor een goed evenwicht van de verschillende actoren (buddy's, mensen van de vereniging, nieuwkomers, ouders van nieuwkomers, buitenstanders, ...). Indien nodig maak je een aparte werkgroep voor de ouders en de jongeren, maar betrek er zeker de doelgroep in. Niets is zo weinig doeltreffend als een werkgroep waar de doelgroep niet mee in betrokken wordt.

5 TOT SLOT

Deze handleiding kan als leidraad dienen om een project op te zetten met buddy's. Het kan bovendien inspiratie zijn voor gelijkaardige projecten. Er zijn heel wat organisaties die buddywerkingen hebben, maar daarom niet dezelfde doelgroep beogen. Voor meer inspiratie verwijst ik je graag door naar de volgende website: <https://sites.google.com/site/duowerkt/home>.

BIBLIOGRAFIE

Agentschap Integratie en Inburgering. (2017, 05 17). *Verblijfsrecht en asiel*. Opgeroepen op 05 17, 2017, van www.kruispuntmi.be: <http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/asiel/verblijfsrecht-en-asiel#2>

Agentschap Integratie en Inburgering. (2016). *Welk traject legt een asielzoeker af? Welke rechten heeft een vluchteling of subsidiair beschermde?* Antwerpen: Agentschap Integratie en Inburgering.

AKOV. (2017, 02 16). *Lager onderwijs - Muzische vorming - Uitgangspunten*. Opgeroepen op 03 16, 2017, van <http://www.ond.vlaanderen.be:> <http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/basisonderwijs/lager-onderwijs/leergebieden/muzische-vorming/uitgangspunten.htm>

Amnesti International. (2016). *Alles wat je wilt weten over vluchtelingen*. Antwerpen: Amnesti International Vlaanderen vzw.

Bailleul, A., Talpe, N., Van Hoof, S., Van Preat, L., & Verhelst, L. (2012). *Taalspeler, Meertaligheid op het speelplein*. Mechelen: VDS.

Benhaddou, K. (2016). *Is dit nu de Islam?* Gent: Borgenhoff & Lamberigts.

Bogaerts, B. (2011). *Broodnodige*. Brussel: Dêmos vzw.

CGVS. (2017). *Asielstatistieken Maandverslag december 2016*. Brussel: CGVS.

Cops, D., Pleyseir, S., Put, J., & De Boeck, A. (2005). *Divers Jong*. Leuven/Den Haag: Acco.

Cultuur, Jeugd en Sport. (2005-2006). *VLAAMS ACTIEPLAN INTERCULTURALISERING*. Brussel: Cultuur, Jeugd en Sport.

De Geyter, L. (2014). *Minderjarigen en het vrijetijdsrecht*. In S. Bouckaert, S. Deridder, & S. D'hondt. Brussel: Larcier.

De Haene, L., Loots, G., & Derluyn, I. (2014). *Vluchtelingenkinderen en -jongeren*. In H. Grietens, J. Vanderfaeillie, & B. Maes, *Handboek Jeugdhulpverlening* (pp. 369-398). Leuven/Den Haag: Acco.

De Visscher, K., & Neyens, M. (2016). *DIVERSITEIT IN/EN HET JEUGDWERK*. Brussel: Ambrassade.

Departement Cultuur, Jeugd en Sport. (2016). *In cijfers gevat: Jeugd(werk) in de stad*. Brussel: Afdeling jeugd.

ESF Agentschap Vlaanderen. (2012-2013). *Vrijuit*. Brussel: ESF Agentschap Vlaanderen.

Ezerman, W. (2010). © *FOCUS leren & ontwikkelen*. Wormerveer: FOCUS Leren & Ontwikkelen.

Fonds Vrijetijdsparticipatie. (2011). *De boer op met vrije tijd*. Brussel: Fonds Vrijetijdsparticipatie.

Halal Certification Services. (2017, 05 07). *What is Haram?* Opgeroepen op 05 07, 2017, van www.halalcs.org: <http://www.halalcs.org/halal-explained/what-is-haram.html>

Heylen, M., De Roeck, V., Kerkhof, I., Plessers, M., & Verheyen, E. (2009). *Atlas van de menselijke levensloop*. Leuven/Den Haag: Acco.

Hoffman, E. (2009). *Interculturele gespreksvoering*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

KANSELARIJ VAN DE EERSTE MINISTER. (2002, 12 24). *Programmawet (I) (art. 479) - Titel XIII - Hoofdstuk VI : Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen*. Opgeroepen op 03 16, 2017, van <http://www.ejustice.just.fgov.be>: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2002122445&table_name=wet

Mathijssen, C., Loopmans, M., & Crivit, R. (2014). *Kwestbare vrije tijd?* Leuven/Den Haag: Acco.

Roels, B. (2015). B. Taalstimulering bij kinderen en jongeren in hun vrije tijd. In *Handboek lokaal jeugdbeleid*. Brussel: Politeia.

Stichting Halal Correct Certification. (2017, 05 03). *Wat is halal?* Opgeroepen op 05 03, 2017, van www.halalcorrect.com: <http://www.halalcorrect.com/consumenten/wat-is-halal-haram/>

Studiedienst Vlaamse Regering. (2016). *LIIM2016-overzichtbestand-cijferreeksen*. Brussel: het Departement Kanselarij en Bestuur.

Swanborn, P. G. (2010). *Basisboek sociaal onderzoek*. Den Haag: Boom Lemma.

Tumult. (2016). *Beleidsnota 2018-2021*. Mechelen: Tumult.

UCLL. (2016, 09 28). *De leerdomeinen Muzische vorming*. Opgeroepen op 03 16, 2017, van www.ucll.be: https://www.ucll.be/sites/default/files/documents/lerarenopleiding/BAKO_BALO_Hasselt/OPL_EIDINGSVISIE_PROGRAMMA/160928_muzische_vorming.pdf

Ummels, S. (2007-2008). *Toeleiding van allochtone kinderen naar het reguliere sportaanbod in Diest: (g) een evidente opdracht voor het intergratiecentrum Hageland*. Heverlee: KHLeuven.

Van Dale. (2017, februari 23). *Gratis woordenboek*. Opgehaald van www.vandale.be: <http://www.vandale.be/opzoeken?pattern=sport&lang=nn>

Van de Walle, T., & Bouverne-De Bie, M. (2012). Jeugdwerk en sociale integratie. Klein antwoord op een grote vraag.... *Tijdschrift voor Jeugd en Kinderrechten*, p.82-95.

Van den Broucke, S., Noppe, J., Stuyck, K., Buyschaert, P., Doyen, G., & Wets, J. (2015). *Vlaamse Migratie-en Intergratiemonitor 2015*. Brussel/Antwerpen: Steunpunt Inburgering en Integratie - Agentschap Binnenlands Bestuur.

Van der poel, H. (2004). *Tijd voor vrijheid*. Amsterdam: Boom.

Vervloet, L. (2012-2013). Vrijuit aan vrije tijd doen. In E. A. Vlaanderen., *Vrijuit* (p. 56). Brussel: ESF Agentschap Vlaanderen.

Vlaamse overheid. (2017, 04 3). *Onderwijs en wetenschap*. Opgeroepen op 04 3, 2017, van [Vlaanderen.be](http://www.vlaanderen.be): <https://www.vlaanderen.be/nl/onderwijs-en-wetenschap/onderwijsaanbod/onthaalonderwijs-voor-anderstalige-kinderen-okan>